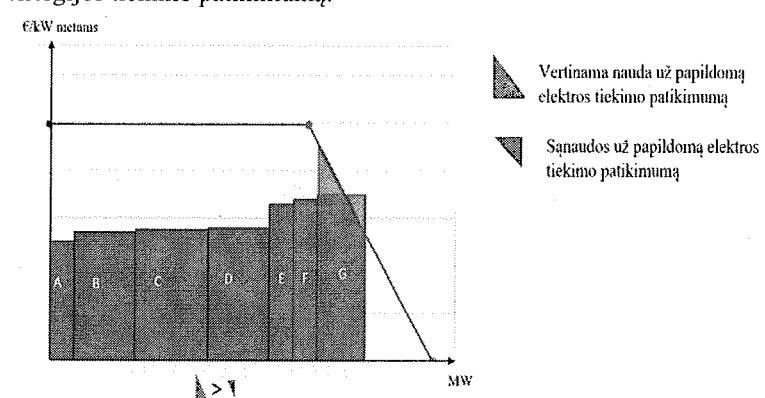
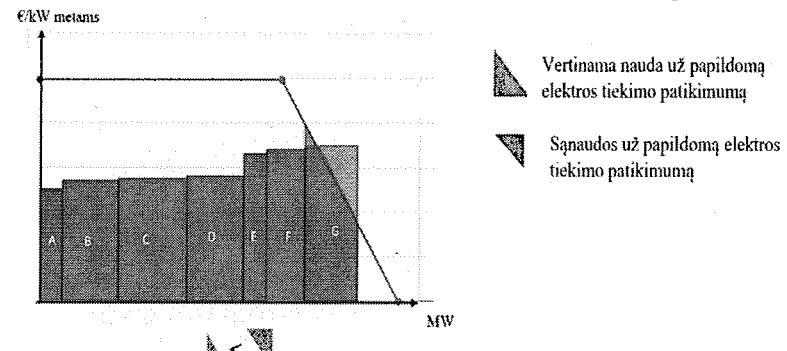

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL PAJĖGUMŲ UŽTIKRINIMO MECHANIZMO ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (TAIS Nr. 20-9375)
DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
AB „Ignitis grupė“ 2020-07-07 Nr. SR 2020-136		
1.	<p>1. Siekdami teisinio aiškumo, siūlome Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai (toliau – Energetikos ministerija) Tvarkos aprašo projekto pradžioje nurodyti visus dokumentus bei juos rengiančius bei tvirtinančius asmenis (pvz., Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) tvirtinami Pajėgumų aukcionų nuostatai, metodikos ir kiti dokumentai), į kuriuos vėliau referuojama visame Tvarkos aprašo projekte.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 7, 9, 18, 31, 33, 78 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo dešimtuoju¹ skirsniu įstatymas nustato atsakingus asmenis, kurie rengia, tvirtina ar derina dokumentus bei teisės aktus, reglamentuojančius pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimą. Be to, nėra įprasta, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo pradžioje yra išvardijami jame vartojami teisės aktai bei juos rengiančios bei priimančios institucijos.</p>
2.	<p>2. „5.4. Pajėgumų aukciono paklausos kreivė (toliau – paklausos kreivė) – pagrindiniame ar papildomame pajėgumų aukcione įsigyto pajėgumų kiekio ir pajėgumų kainos santykio grafikas.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos patikslinti Tvarkos aprašo projekto 5.4 papunktį nurodant visus kriterijus, į kuriuos bus atsižvelgiama formuojant pajėgumų aukciono paklausos kreivę.</p> <p>Taip pat žr. komentarą Nr. 5.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą:</p> <p>„5.4. Pajėgumų aukciono paklausos kreivė (toliau – paklausos kreivė) – pagrindiniame ar papildomame pajėgumų aukcione įsigyto pajėgumų kiekio ir pajėgumų kainos santykio grafikas, kuri formuojant įvertinami apskaičiuoti skirstomi pajėgumai, aukcionų dalyvių kiekių ir kainų pasiūlymai bei pajėgumų aukcione taikomos didžiausių kainų ribos esamus ir planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius valdančių asmenų pasiūlymams. Formuojant paklausos kreivę aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai išdėstomi pasiūlymuose nurodytos pajėgumų kainos didėjimo tvarka.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Nauja 5.4 papunkčio redakcija: „5.4. Pajėgumų aukciono paklausos kreivė (toliau – paklausos kreivė) – pagrindiniame ar papildomame pajėgumų aukcione įsigytino pajėgumų kiekio ir pajėgumų kainos santykio grafikas, kuri formuojant įvertinami apskaičiuoti skirstomi pajėgumai, bei pajėgumų aukcione taikomos didžiausių kainų ribos esamus ir planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius valdančių asmenų pasiūlymams.“</p> <p>Pasiūlyme nurodytas paskutinis sakinys „formuojant paklausos kreivę aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai išdėstomi pasiūlymuose nurodytos pajėgumų kainos didėjimo tvarka“ yra netikslus, kadangi paklausos kreivę formuoja ne dalyvių pasiūlymai, o skirstomi pajėgumai ir kainų ribos. Atitinkamai, šiuo sakiniu 5.4 papunkčiu nėra papildomas.</p>
3.	<p>3. „5.6. Pajėgumų aukciono vienetas – pajėgumų aukciono dalyvio esamas ir (ar) planuojamas pajėgumus užtikrinantis įrenginys, jo dalis ar įrenginių grupė, kuriais</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p>

	<p>pajėgumų aukciono dalyvis siūlo vykdyti pajėgumų užtikrinimo prievolę teikdamas pasiūlymą pajėgumų aukcione.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos pateikti paaiškinimą bei konkrečius pavyzdžius, kas pajėgumų aukcione bus laikoma pajėgumus užtikrinančiu įrenginiu, jo dalimi ar įrenginių grupe. Siekdami teisinio aiškumo, siūlytume apibrėžti šias Tvarkos aprašo projekte naudojamas sąvokas: „pajėgumus užtikrinantis įrenginys“, „pajėgumus užtikrinančio įrenginio dalis“, „pajėgumus užtikrinančių įrenginių grupė“.</p> <p>Taip pat prašome aiškiai apibrėžti, kaip nurodytos sąvokos galios elektros energijos paklausos telkėjo (valdomos apkrovos) sutelkiamiesiems įrenginiams, gamintojo naudojančio atsinaujinančius energijos išteklius įrenginiams bei gaminančio vartotojo įrenginiams.</p> <p>Prašome pateikti paaiškinimą bei patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Sąvokų „esami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai“ ir „planuojami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai“ apibrėžtis nustatyta Elektros energetikos įstatyme. Pagal šias sąvokas, pajėgumus užtikrinančių įrenginių gali būti elektros energijos gamybos įrenginys (generavimo šaltinis, neapribojant pagal technologiją), energijos kaupimo įrenginys elektros sistemoje ar nepriklausomų elektros energijos paklausos telkėjo sutelkti įrenginiai (elektros energijos paklausos įrenginiai (valdomos apkrovos).</p> <p>Todėl savaime suprantama, jog „pajėgumus užtikrinančio įrenginio dalis“ reiškia tokio įrenginio dalį, pavyzdžiui, tai gali būti didelio generacijos šaltinio atskiras blokas ar generatorius (konkretus pavyzdys: šiluminė elektrinė turi 3 generatorius po 100 MW, todėl pajėgumus užtikrinančio įrenginio dalimi bus laikomas vienas 100MW generatorius). Savo ruožtu, „pajėgumus užtikrinančių įrenginių grupė“ reiškia grupę pajėgumus užtikrinančių įrenginių, valdomų ne vieno asmens.</p>
4.	<p>4. „8. Perdavimo sistemos operatorius kvalifikacinės atrankos metu, vadovaudamasis Pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų skaičiavimo metodika, apskaičiuoja pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinius pajėgumus bei pajėgumų aukciono vienetų ribinius pajėgumus. Apskaičiuodamas ribinius pajėgumus, perdavimo sistemos operatorius įvertina:</p> <p>8.1. pajėgumų aukciono vienetą sudarančių pajėgumus užtikrinančių įrenginių veikimo specifiką ir energetinius apribojimus, lemiančius tikėtinas pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų reikšmes;</p> <p>8.2. kitos valstybės narės, kurios elektros energetikos sistema jungiamąja linija (ar linijomis) yra sujungta su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema, perdavimo sistemos operatoriaus pateiktas pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų reikšmes (jei tokia informacija teikiama).“</p> <p>Atkreipiame Energetikos ministerijos dėmesį, kad perdavimo sistemos operatorius (toliau – PSO) kvalifikacinės atrankos metu neturės galimybių apskaičiuoti pajėgumų aukciono vienetų ribinių pajėgumų, kadangi pajėgumų aukcionų vienetus PSO sužinos tik tuomet, kada pajėgumų aukciono dalyviai pateiks savo pasiūlymus. Taip pat pažymime, kad pagal Lietuvos Respublikos Elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 70³ straipsnio 1 dalį, kvalifikacinės atrankos metu yra nustatomi tik pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribiniai pajėgumai, t. y. pajėgumų aukciono vienetų ribiniai pajėgumai kvalifikacinės atrankos metu nėra nustatomi. Atitinkamai tuomet nėra aiškus Tvarkos aprašo projekto 8.1 papunkčio poreikis.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Kvalifikacinės atrankos metu yra vertinamas iš pajėgumus užtikrinančių įrenginių sudarytas pajėgumų aukciono vienetas. Nustatant pajėgumų aukciono vieneto ribinius pajėgumus, yra įvertinami pajėgumų aukciono vienetą sudarančių pajėgumus užtikrinančių įrenginių (ar įrenginio) ribiniai pajėgumai.</p> <p>Patikslintas Tvarkos aprašo 8 punktas:</p> <p>„8. Perdavimo sistemos operatorius kvalifikacinės atrankos metu, vadovaudamasis Pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų skaičiavimo metodika, apskaičiuoja pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinius pajėgumus bei pajėgumų aukciono vienetų ribinius pajėgumus ir nustato pajėgumų aukciono vieneto ribinį pajėgumą įvertinant bei pajėgumų aukciono vienetą sudarančio pajėgumus užtikrinančio įrenginių (ar įrenginio) ribinius pajėgumus. Apskaičiuodamas ribinius pajėgumus, perdavimo sistemos operatorius įvertina:“</p> <p>Šis Aprašo punktas dedikuotas pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų skaičiavimui aprašyti, todėl nurodyti, jog kvalifikacinės atrankos metu yra įvertinama asmenų atitiktis kvalifikaciniams reikalavimams yra netikslinga, kadangi tai yra nurodoma kitose šio teisės akto bei kitų teisės aktų, įgyvendinančių pajėgumų užtikrinimo mechanizmą, nuostatose.</p>

	<p>Tvarkos aprašo projekto 8 punkte bei jo papunkčiuose taip pat siūlome aiškiai nurodyti, kad kvalifikacinės atrankos metu taip pat yra įvertinama esamų ar planuojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių atitiktis Pajėgumų aukcionų nuostatuose nurodytiems techniniams reikalavimams (pagal EEĮ 70³ straipsnio 1 dalį).</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	
8.	<p>8. „22. Pasiūlymai yra nedalomi ir pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis yra visa apimtimi priimamas arba atmetamas, nebent pajėgumų aukciono dalyvis pasiūlymo teikimo metu nurodo, kad pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis gali būti priimamas ne visa apimtimi. Pasiūlymas vertinimas ir priimamas arba atmetamas, perdavimo sistemos operatoriaus valdomoje pajėgumų aukcionų organizavimo informacinėje sistemoje vadovaujantis šiame skyriuje nustatytais pasiūlymų reikalavimais ir, jeigu pasiūlyme nurodytas pajėgumų kiekis yra nedalomas, – papildomai atsižvelgiama į pasiūlymo priėmimo visa apimtimi socioekonominės naudos vertinimą. Socioekonominės naudos vertinimas lemia pajėgumų aukciono dalyvio teikiamo nedalomo pasiūlymo priėmimo ir atmetimo sąlygas, kai pajėgumų aukciono dalyvio pateikto nedalomo pasiūlymo apimtis viršija paklausos kreivėje nurodytą įsigytiną pajėgumų apimtį. Nedalomas pasiūlymas (pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis) visa apimtimi priimamas, jei paklausos kreivė apibrėžiama pasiūlymo priėmimo visa apimtimi (atitinkamai didesnio energetikos sistemos patikimumo) teikiama socioekonominė vertė yra didesnė nei papildomos sąnaudos, patiriamos įsigyjant didesnę nei paklausos kreivė nurodomas pajėgumų kiekis.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos pateikti paaiškinimą, kas atliks nurodytame Tvarkos aprašo projekto punkte įvardintą socioekonominės naudos vertinimą, kokiais konkrečiais kriterijais bei metodologija remiantis šis socioekonominės naudos vertinimas bus atliekamas ir pan.</p> <p>Atitinkamai prašome patikslinti nurodytą Tvarkos aprašo projekto punktą, nurodant visą socioekonominės naudos vertinimui aktualią informaciją (asmenis, kurie atliks šį vertinimą, metodologiją kuri bus naudojama ir pan.).</p> <p>Prašome pateikti paaiškinimą bei patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Kaip nurodo Tvarkos aprašo 22 punktą, socioekonominės naudos vertinimas bus atliekamas pajėgumų aukcionų organizavimo informacinėje sistemoje. Atliekant socioekonominės naudos skaičiavimą, yra vertinama pateiktų pajėgumų aukciono dalyvių pasiūlymų nauda už papildomą elektros tiekimo patikimumą bei sąnaudos, patirtos garantuojant papildomą elektros tiekimo patikimumą. Tie pateikti pajėgumų aukciono dalyvių pasiūlymai, kurių nauda už papildomą elektros tiekimo patikimumą bus didesnė nei sąnaudos už papildomą elektros tiekimo patikimumą, bus priimami.</p> <p>Ribinis pajėgumų pasiūlymas yra arba priimamas visu kiekiu arba nepriimamas visai. Ar ribinis pajėgumų pasiūlymas bus priimtas, priklauso nuo socioekonominės naudos nustatymo principo (pagal grafinius pavyzdžius žemiau).</p> <p>Kaip pavaizduota grafike Nr. 1, ribinis pajėgumų pasiūlymas G bus priimtas pilnu siūlomu kiekiu, nes vertinama nauda už papildomą elektros energijos tiekimo patikimumą yra didesnė nei sąnaudos už papildomą energijos tiekimo patikimumą.</p> <p>The figure is a bar chart with a line graph overlaid. The x-axis is labeled 'MW' and the y-axis is labeled '€/kW metams'. There are seven bars labeled A, B, C, D, E, F, and G from left to right. A line graph starts at the top of bar A and slopes downwards to the right, passing through the tops of bars B, C, D, E, F, and G. A horizontal line is drawn from the top of bar A to the line graph. A legend on the right indicates that the area under the line graph represents 'Vertinama nauda už papildomą elektros tiekimo patikimumą' (Evaluated benefit for additional electricity supply security) and the area under the bars represents 'Sąnaudos už papildomą elektros tiekimo patikimumą' (Costs for additional electricity supply security). The area under bar G is above the line graph, indicating that the benefit is greater than the cost for that unit.</p> <p>Grafikas Nr. 1</p>

		<p>Grafike Nr. 1 vertinama nauda už papildomą elektros energijos tiekimo patikimumą G ribinio pajėgumų pasiūlymo atžvilgiu yra mažesnė nei sąnaudos už papildomą patikimumą, todėl pasiūlymas F nebus priimamas.</p> <p>Grafikas Nr. 2</p>
9.	<p>9. „23. Pasiūlyme turi būti nurodoma: 23.1. ribinių pajėgumų kiekis, išreiškiamas megavatais (MW), nurodant 0,001 MW tikslumu; 23.2. ribinių pajėgumų kaina, išreiškiama Eur/MW/metus; 23.3. pasiūlyme ribinių pajėgumų kaina turi būti nurodoma 0,01 Eur/MW/metus tikslumu be pridėtinės vertės mokesčio. 24. Minimalus pasiūlyme nurodomas ribinių pajėgumų kiekis – 1 MW. 25. Minimali pasiūlyme nurodoma ribinių pajėgumų kaina – 0 Eur/MW.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos įvertinti, ar nurodytuose Tvarkos aprašo projekto punktuose pateikta informacija nėra per daug detali tokio pobūdžio dokumentui ir ar ji neturėtų būti pateikta Pajėgumų aukcionų nuostatose. Taip pat Energetikos ministerijos prašome įvertinti, ar kilovatų tikslumu (0,001 MW) pasiūlymuose nurodomas ribinių pajėgumų kiekis nėra per daug detalus ir ar PSO ateityje turės tinkamas galimybes tokiu tikslumu įvertinti ar pajėgumų vykdytojai tinkamai vykdo savo įsipareigojimus.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pasiūlymuose nurodoma kilovatų tikslumu, atsižvelgiant į tai, jog pajėgumų aukciono dalyvių valdomų ar sutelktų pajėgumus užtikrinančių įrenginių galia (pajėgumai) gali būti kilovatvalandės apimtimis. Pajėgumų aukciono dalyvis, teikdamas pasiūlymą, pats nuspręš, kokia apimtimi teikiamas pasiūlymas.</p> <p>Ribinių pajėgumų kiekio nurodymas kilovatų tikslumu nesukelia keblumų perdavimo sistemos operatoriui įvertinti, ar pajėgumų vykdytojai tinkamai vykdo savo įsipareigojimus.</p>
10.	<p>„26. Maksimali planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio, su kuriuo jį valdantis asmuo gali teikti pasiūlymą pajėgumų aukcione, įrengtoji galia yra 300 MW.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsižvelgiant į „Litgrid“ AB pateiktus papildomus paaiškinimus ir pagrindimus, Tvarkos aprašas patikslintas, išbraukiant nuostatas</p>

	<p>Prašome Energetikos ministerijos pateikti paaiškinimą, kuo remiantis buvo nustatytas nurodytame Tvarkos aprašo projekto punkte įvardintas maksimalus planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio dydis – 300 MW.</p> <p>Prašome pateikti paaiškinimą bei esant poreikiui patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>maksimalus planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio dydžio (300 MW)</p>
16.	<p>„50. Perdavimo sistemos operatorius priima sprendimą dėl kritinio elektros energetikos sistemos laikotarpio paskelbimo, kai:</p> <p>50.1. Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje susidaro kritinė situacija, kai prieinama galia Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje yra mažesnė, negu būtina užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą;</p> <p>50.2. Lietuvos Respublikos energetikos sistema dirba elektros energetikos sistemos izoliuoto darbo režimu.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos patikslinti nurodytą Tvarkos aprašo projekto punktą bei jo papunkčius aiškiai nurodant, kokios konkrečios sąlygos turės būti įgyvendintos PSO siekiant priimti sprendimą dėl kritinio elektros energetikos sistemos laikotarpio paskelbimo. Taip pat prašome nurodyti ar siekiant paskelbti kritinį sistemos laikotarpį turės būti tenkinama bent viena nurodyta sąlyga, ar turės būti tenkinamos visos nurodytos sąlygos vienu metu.</p> <p>Atkreipiamo Energetikos ministerijos dėmesį, kad kitose šalyse šie kriterijai yra iš anksto aiškiai apibrėžiami kiekybine išraiška, kas reiškia, kad pajėgumų vykdytojai patys žino, kuomet yra kritinis sistemos laikotarpis, dėl kurio PSO nebelieka būtinybės priimti atskiro sprendimo dėl jo paskelbimo.</p> <p>Pavyzdžiui, kritinis sistemos laikotarpis Airijoje yra skelbiamas, kai elektros energijos kaina biržoje viršija 500 Eur/MWh, Italijoje – 167 Eur/MWh ir pan.</p> <p>Kitose šalyse (pvz., Jungtinėje Karalystėje) taip pat yra aiškiai nurodama, kad kritinis sistemos laikotarpis gali būti skelbiamas, kuomet dėl paklausos ir pasiūlos neatitikimo PSO turi sumažinti paklausą (vartojimą) (angl. demand curtailment / load shedding).</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą:</p> <p>„50. Perdavimo sistemos operatorius priima sprendimą dėl kritinio elektros energetikos sistemos laikotarpio paskelbimo, kai yra tenkinama bent viena iš šių sąlygų:</p> <p>50.1. Elektros energijos biržos kaina, susiformavusi Lietuvos kainų zonoje, pasiekia 500 Eur/MWh.</p> <p>50.2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje susidaro kritinė situacija, kai prieinama galia Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje yra mažesnė, negu būtina užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą;</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Patikslintas Tvarkos aprašo 52 punktas (buvęs 50 punktas):</p> <p>„52. Perdavimo sistemos operatorius priima sprendimą dėl kritinio ~~elektros energetikos~~ sistemos laikotarpio paskelbimo, kai yra tenkinama bent viena iš šių sąlygų:</p> <p>52.1. Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje susidaro kritinė situacija, kai prieinama galia Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje yra mažesnė, negu būtina užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą;</p> <p>52.2. Lietuvos Respublikos energetikos sistema dirba elektros energetikos sistemos izoliuoto darbo režimu.“</p> <p>Kainos kriterijus sprendžiant dėl kritinio elektros energetikos sistemos laikotarpio netaikytinas, atsižvelgiant į tai, jog Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema jungčių galia, lyginant su šalies poreikiu, yra labai ženkli ir kainas Lietuvoje labai ženkliai lemia aplinkybės gretimose šalyse, tai yra - aukšta kaina Lietuvoje dažnai galėtų būti lemiama ne tiek aplinkybių Lietuvoje, kiek objektyvių aplinkybių kaimyninėse ar gretimose šalyse.</p>

	50.23. Lietuvos Respublikos energetikos sistema dirba elektros energetikos sistemos izoliuoto darbo režimu.“	
17.	<p>„51. Perdavimo sistemos operatorius informuoja pajėgumų vykdytojus apie kritinį sistemos laikotarpį pajėgumų sutartyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 8 valandoms iki kritinio sistemos įvykio laikotarpio pradžios. Perdavimo sistemos operatoriui paskelbus apie kritinį sistemos laikotarpį, pajėgumų vykdytojas privalo užtikrinti pajėgumus užtikrinančių įrenginių, kuriais pajėgumų vykdytojas ketina pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, parengtį iki kritinio sistemos laikotarpio pradžios.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos pateikti paaiškinimą, kuo remiantis yra nustatytas pajėgumų vykdytojų informavimo laikotarpis – 8 valandos iki kritinio sistemos įvykio laikotarpio pradžios.</p> <p>Atkreipiame Energetikos ministerijos dėmesį, kad „diena prieš“ (angl. day-ahead) rinkoje prekybos rezultatai paaiškėja 13 val. 42 min. dieną prieš operatyvinę dieną. Kitaip tariant, daugiau nei 10 valandų iki kitos operatyvinės paros pradžios. Taip pat „pikinis“ sistemos poreikio laikotarpis prasideda ne 00:00 val., o tik ryte (apytiksliai nuo 7:00 val.), kas reiškia, kad PSO apie potencialų kritinį sistemos laikotarpį potencialiai turėtų sužinoti ne vėliau nei prieš apytiksliai 17 val. iki jo pradžios.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, Lietuvos atveju būtų galima nustatyti, kad apie kritinį sistemos laikotarpį pajėgumų vykdytojai bus informuojami ne vėliau kaip likus 16 val. iki kritinio sistemos įvykio laikotarpio pradžios.</p> <p>Prašome pateikti paaiškinimą bei patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą:</p> <p>„51. Perdavimo sistemos operatorius informuoja pajėgumų vykdytojus apie kritinį sistemos laikotarpį pajėgumų sutartyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 16 valandoms iki kritinio sistemos įvykio laikotarpio pradžios. Perdavimo sistemos operatoriui paskelbus apie kritinį sistemos laikotarpį, pajėgumų vykdytojas privalo užtikrinti pajėgumus užtikrinančių įrenginių, kuriais pajėgumų vykdytojas ketina pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, parengtį iki kritinio sistemos laikotarpio pradžios.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Kritinis elektros energetikos sistemos laikotarpis gali būti lemiamas ne tiek rinkoje atsirandančių aplinkybių, kiek techninių aplinkybių, nurodytų Tvarkos aprašo 52.1 ir 52.2 papunkčiuose.</p> <p>8 valandų laikotarpis iki kritinio sistemos įvykio laikotarpio pradžios atitinka kaimyninės Lenkijos pajėgumų rinkoje taikomą kritinio sistemos įvykio paskelbimo laikotarpį. Harmonizuota praktika su kaimynine valstybe, su kuria Lietuva turi tiesioginę jungtį, ir kurioje yra įgyvendinamas pajėgumų užtikrinimo mechanizmas, sudarytų vienodas sąlygas dalyvauti tiek Lietuvos, tiek Lenkijos pajėgumų mechanizmuose.</p>
18.	<p>„52. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas pajėgumų vykdytojų kritinio sistemos laikotarpio metu Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai pateikto pajėgumų kiekio skaičiavimą pajėgumų sutartyje nustatyta tvarka, turi įvertinti:</p> <p>52.1. pajėgumų vykdytojo valdomų ir (ar) sutelktų pajėgumus užtikrinančių įrenginių faktiškai pagamintos elektros energijos kiekį;</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Kritiniu sistemos įvykiu diena-prieš elektros energijos biržoje kainos turėtų būti „ženkliose aukštumose“ sąlygojančios biržoje esančių pagrįstų realiomis sąnaudomis pasiūlos pavedimų Lietuvos prekybos zonoje aktyvumą.</p>

<p>52.2. pajėgumų vykdytojo valdomais ir (ar) sutelktais pajėgumus užtikrinančiais įrenginiais faktiškai pateiktus balansavimo energijos pasiūlymus pagal balansavimo paslaugų sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi;</p> <p>52.3. pajėgumų vykdytojo valdomais ir (ar) sutelktais įrenginiais faktiškai pateiktą balansavimo energijos paslaugą pagal balansavimo paslaugų sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi;</p> <p>52.4. nepriklausomo elektros energijos paklausos telkėjo sutelktų pajėgumus užtikrinančių įrenginių sumažintą elektros energijos paklausos dydį, nustatomą pagal Pradinės elektros energijos paklausos nustatymo metodiką;</p> <p>52.5. elektros tinklo apribojimus ir apribojimus, kylančius dėl vykdomų perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriaus nurodymų;</p> <p>52.6. staigų, nenuspėjamą įvykį, kuris yra nepriklausomas nuo pajėgumų vykdytojo valios ir kurio įtakos nebuvo galima išvengti arba sumažinti deramai pasirengiant (force majeure).“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos patikslinti nurodytą Tvarkos aprašo projekto punktą bei jo papunkčius aiškiai nurodant, kad PSO vykdydamas nurodytame punkte įvardintą pajėgumų kiekio skaičiavimą taip pat įvertins ir „diena prieš“ (angl. day-ahead) rinkoje pateiktus pasiūlymus parduoti elektros energiją, net jeigu jie ir nebus aktyvuoti (analogiškai kaip ir 52.2 papunktyje nurodyti balansavimo pasiūlymai).</p> <p>Taip pat siekdami teisinio aiškumo, siūlome apibrėžti „pajėgumų pateikimo“ sąvoką.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą:</p> <p>„52. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas pajėgumų vykdytojų kritinio sistemos laikotarpio metu Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai pateikto pajėgumų kiekio skaičiavimą pajėgumų sutartyje nustatyta tvarka, turi įvertinti:</p> <p>52.1. pajėgumų vykdytojo valdomų ir (ar) sutelktų pajėgumus užtikrinančių įrenginių faktiškai pateiktus elektros energijos gamybos pasiūlymus elektros energijos biržoje;</p> <p>52.12. pajėgumų vykdytojo valdomų ir (ar) sutelktų pajėgumus užtikrinančių įrenginių faktiškai pagamintos elektros energijos kiekį;</p> <p>52.23. pajėgumų vykdytojo valdomais ir (ar) sutelktais pajėgumus užtikrinančiais įrenginiais faktiškai pateiktus balansavimo energijos pasiūlymus pagal balansavimo paslaugų sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi;</p> <p>52.34. pajėgumų vykdytojo valdomais ir (ar) sutelktais įrenginiais faktiškai pateiktą balansavimo energijos paslaugą pagal balansavimo paslaugų sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi;</p>	<p>Jei pajėgumai būtų aktyvuoti diena-prieš elektros energijos biržoje, atitinkamai ši apimtis turėtų būti pagaminama ir atsispindėtų Tvarkos aprašo 54.1 papunktyje numatytose faktinės gamybos apimtyse.</p> <p>Papildomai, jei dalyvio pasiūlymai diena-prieš elektros energijos biržoje nebūtų priimami, atitinkamam kiekiui pajėgumų aukciono dalyvis taip pat turėtų galimybę suteikti balansavimo paslaugas pagal balansavimo paslaugų sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi, kaip numatyta Tvarkos aprašo 54.3 papunktyje.</p> <p>Dėl „pajėgumų pateikimo“ sąvokos – tai nėra nauja sąvoka, ji įeina į „pajėgumų užtikrinimo prievolės“ sąvoką, todėl „pajėgumų pateikimo“ sąvokos papildomai įvesti nėra tikslinga.</p> <p>Žr. atsakymą į UAB“EPSO-G“ pastabą Nr.4</p>
---	--

	<p>52.45. nepriklausomo elektros energijos paklausos telkėjo sutelktų pajėgumus užtikrinančių įrenginių sumažintą elektros energijos paklausos dydį, nustatomą pagal Pradinės elektros energijos paklausos nustatymo metodiką;</p> <p>52.56. elektros tinklo apribojimus ir apribojimus, kylančius dėl vykdomų perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriaus nurodymų;</p> <p>52.67. staigų, nenuspėjamą įvykį, kuris yra nepriklausomas nuo pajėgumų vykdytojo valios ir kurio įtakos nebuvo galima išvengti arba sumažinti deramai pasirengiant (force majeure).“</p>	
20.	<p>„53.3. atlikti pajėgumus užtikrinančio įrenginio bandymą ir pateikti dokumentus ir (ar) informaciją, pagrindžiančią pajėgumų vykdytojo gebėjimą ne vėliau nei per 8 valandas nuo pajėgumus užtikrinančio įrenginio aktyvavimo perdavimo sistemos operatoriaus nurodymu pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį.“</p> <p>Žr. komentarą Nr. 17.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą:</p> <p>„53.3. atlikti pajėgumus užtikrinančio įrenginio bandymą ir pateikti dokumentus ir (ar) informaciją, pagrindžiančią pajėgumų vykdytojo gebėjimą ne vėliau nei per 168 valandas nuo pajėgumus užtikrinančio įrenginio aktyvavimo perdavimo sistemos operatoriaus nurodymu pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 17.</p>
21.	<p>„55. Aprašo 53 punkte nurodytas bandymas vykdomas šiomis sąlygomis:</p> <p>55.1. pajėgumų vykdytojas ne vėliau kaip prieš 5 dienas iki bandymo dienos turi susitarti su perdavimo sistemos operatoriumi dėl bandymo atlikimo datos;</p> <p>55.2. pajėgumų vykdytojas nurodo perdavimo sistemos operatoriumi pajėgumus užtikrinantį įrenginį, kuris bus bandomas, bandomo pajėgumus užtikrinančio įrenginio dydį bei bandymo atlikimo laiką;</p> <p>55.3. pajėgumų vykdytojas ne ilgiau nei per 8 valandas nuo bandymo pradžios turi pasiekti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, ir išlaikyti jį nuo 15 iki 60 minučių. Tuo atveju, jeigu pajėgumų vykdytojo valdomas pajėgumus užtikrinančio įrenginio darbo laikas ribojamas įrenginio technologijos (pavyzdžiui, elektros energijos kaupimo įrenginys), perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu, bandymo trukmė gali būti prailginama iki kvalifikacinės atrankos metu nurodyto įrenginio nepertraukiamo darbo trukmės;</p> <p>55.4. tuo atveju, jeigu pajėgumų aukciono vienetą sudaro keli pajėgumus užtikrinantys įrenginiai, šį pajėgumų aukciono vienetą valdantis pajėgumų vykdytojas bandymo metu privalo visais pajėgumų aukciono vienetą sudarančiais pajėgumus užtikrinančiais įrenginiais įrodyti gebėjimą pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį;</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Tvarkos aprašo 55 punkte nurodytas bandymas yra atliekamas pajėgumų aukciono dalyviui patogiu metu (vieną kartą) prieš tai perspėjant perdavimo sistemos operatorių, todėl laikoma, jog dalyvis bus pasirengęs įrodyti savo pajėgumus. Tvarkos aprašo 61 punkte kalbama apie pajėgumų teikimo laikotarpį, kuomet dalyvis atlieka testą apie kurį buvo pranešta prieš 8 valandas, todėl traktuojama, kad dalyviui atliekamų mokėjimų dydis būtų perskaičiuojamas tik po trijų iš eilės nesėkmingų testų.</p> <p>Dėl patikslinimo – žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 17.</p>

	<p>55.5. pajėgumų vykdytojas padengia visas bandymo išlaidas.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos pateikti paaiškinimą, ar nurodytame Tvarkos aprašo projekto punkte bei jo papunkčiuose aprašytą bandymą pajėgumų vykdytojais esant poreikiui turės galimybę taip pat atlikti tris kartus, kaip tai yra numatyta Tvarkos aprašo projekto 62 punkte įvardintų įrenginių testų atveju. Atitinkamai prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą.</p> <p>Dėl 55.3 papunkčio taip pat žr. komentarus Nr. 17 ir 19</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą: „55. Aprašo 53 punkte nurodytas bandymas vykdomas šiomis sąlygomis: 55.1. pajėgumų vykdytojas ne vėliau kaip prieš 5 dienas iki bandymo dienos turi susitarti su perdavimo sistemos operatoriumi dėl bandymo atlikimo datos; 55.2. pajėgumų vykdytojas nurodo perdavimo sistemos operatoriui pajėgumus užtikrinantį įrenginį, kuris bus bandomas, bandomo pajėgumus užtikrinančio įrenginio dydį bei bandymo atlikimo laiką; 55.3. pajėgumų vykdytojas ne ilgiau nei per 168 valandas nuo bandymo pradžios turi pasiekti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, ir išlaikyti jį nuo 15 iki 60 minučių. Tuo atveju, jeigu pajėgumų vykdytojo valdomas pajėgumus užtikrinančio įrenginio darbo laikas ribojamas įrenginio technologijos (pavyzdžiui, elektros energijos kaupimo įrenginys), perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu, bandymo trukmė gali būti prailginama iki kvalifikacinės atrankos metu nurodyto įrenginio nepertraukiamo darbo trukmės; 55.4. tuo atveju, jeigu pajėgumų aukciono vienetą sudaro keli pajėgumus užtikrinantys įrenginiai, šį pajėgumų aukciono vienetą valdantis pajėgumų vykdytojas bandymo metu privalo visais pajėgumų aukciono vienetą sudarančiais pajėgumus užtikrinančiais įrenginiais įrodyti gebėjimą pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį; 55.5. pajėgumų vykdytojas padengia visas bandymo išlaidas.“</p>	
22.	<p>„56. Jeigu pajėgumų vykdytojas bandymo, atliekamo Aprašo 53 punkte nurodyta tvarka, metu:</p> <p>56.1. įrodo gebėjimą pateikti ne visą, o tik daugiau nei 50 proc. aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančio kiekio, perdavimo sistemos operatorius tokiam pajėgumų vykdytojui iš likusio Aprašo 18 punkte nurodyto prievolės įvykdymo užtikrinimo išskaičiuoja sumą, proporcingą trūkstamam pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančiam kiekiui ir likusią prievolių įvykdymo užtikrinimo sumą grąžina per 10 kalendorinių dienų. Tokiu atveju pajėgumų vykdytojui mokėjimai už pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymą yra atliekami už pajėgumus atitinkantį kiekį, kurį pajėgumų vykdytojas sugebėjo pateikti bandymo metu;</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Tvarkos aprašo 58 (buvusiame 56) punkte nurodomi išskaitymai iš prievolės įvykdymo užtikrinimo, t. y. perdavimo sistemos operatorius įgyja teisę pasinaudoti prievolių įvykdymo užtikrinimu (jo dalimi) yra taikomi iki pajėgumų teikimo laikotarpio pradžios, kuomet perdavimo sistemos operatorius turi įsitikinti, kad pajėgumų prievolės vykdymo metu bus užtikrintas elektros energetikos sistemos patikimumas pajėgumų prievolės vykdytojams teikiant pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančiu elektros energijos kiekį.</p>

	<p>56.2. įrodo gebėjimą pateikti mažiau nei 50 proc. pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančio kiekio, perdavimo sistemos operatorius likusios Aprašo 18 punkte nurodytos prievolių įvykdymo užtikrinimo dalies negrąžina bei nutraukia sudarytą pajėgumų sutartį.“</p> <p>Grupės nuomone, Tvarkos aprašo projekto nurodytame punkte įvardinta vertinama pajėgumų kiekių riba (50 proc.) bei pajėgumų vykdytojams potencialiai taikytinos sankcijos turėtų sutapti su Tvarkos aprašo projekto 61 ir 62 punktuose nurodytais vertinamų pajėgumų kiekių bei susijusių sankcijų dydžiais. Atitinkamai prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Tuo tarpu, Tvarkos aprašo 63-64 punktuose nurodytos baudos yra taikomos pajėgumų teikimo laikotarpiu, kurio metu svarbu, kad būtų išlaikoma pajėgumų vykdytojų pagal pajėgumų sutartį įgyta pajėgumų užtikrinimo prievolė visa apimtimi.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, šių išskaitymų iš prievolių įvykdymo užtikrinimo ir baudų taikymo laikotarpis bei sąlygos yra skirtingos.</p>
23.	<p>„58. Perdavimo sistemos operatorius, pagal Aprašo 57 punktą pateikiamoje ataskaitoje pastebėjęs faktinius neatitikimus gali įpareigoti pajėgumų vykdytoją atlikti bandomąjį pajėgumus užtikrinančio įrenginio testą, jeigu:</p> <p>58.1. pajėgumų vykdytojas bent kartą per pusmetį, už kurį teikiama ataskaita, neįrodė gebėjimo pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį visa apimtimi;</p> <p>58.2. laikotarpiu nuo pajėgumų sutarties pasirašymo iki pajėgumų tiekimo laikotarpio pradžios sumažėjo pajėgumų vykdytojo gebėjimas pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį;</p> <p>58.3. pajėgumų vykdytojas per pusmetį, už kurį teikiama ataskaita, atliko nesėkmingą bandomąjį pajėgumus užtikrinančio įrenginio testą.“</p> <p>Prašome Energetikos ministerijos pateikti paaiškinimą, kuo skiriasi nurodytame Tvarkos aprašo projekto punkte bei jo papunkčiuose įvardintas įrenginio testas nuo kituose Tvarkos aprašo projekto punktuose įvardintų įrenginių bandymų. Jeigu šios sąvokos savo turiniu ir esme nesiskiria, prašome suvienodinti dokumente naudojamas sąvokas.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Tvarkos aprašo 55 punkte nurodytas bandymas yra atliekamas iki pajėgumų teikimo laikotarpio pradžios su tikslu patikrinti, ar iki šio laikotarpio pradžios pajėgumų vykdytojas sugebės įvykdyti savo su pajėgumų užtikrinimo prievole tenkančius įsipareigojimus, kai tuo tarpu Aprašo 61 punkte nurodomas bandomasis pajėgumus užtikrinančio įrenginio testas yra atliekamas jau pajėgumų teikimo laikotarpio metu po to, kai perdavimo sistemos operatorius, gavęs ataskaitą, teikiamą pagal Aprašo 59 punktą, pastebi joje neatitikimus.</p>
24	<p>„61. Jeigu bandomojo pajėgumus užtikrinančio įrenginio testo metu pajėgumų vykdytojas pateikia ne mažesnę nei 80 proc. pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, toks pajėgumų vykdytojas moka Aprašo 63 punkte nurodytą baudą, tačiau išlaiko įpareigojimą ir toliau vykdyti pajėgumų užtikrinimo prievolę pagal pajėgumų sutartyje numatytas sąlygas.</p> <p>62. Jeigu bandomojo pajėgumus užtikrinančio įrenginio testo metu pajėgumų vykdytojas pateikia mažesnę nei 80 proc. viso pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, toks pajėgumų vykdytojas moka Aprašo 63 punkte nurodytą baudą, bei, jeigu pajėgumus užtikrinančio įrenginio bandymus atlikus tris</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 22.</p>

	<p>kartus, visų šių testų metu pajėgumų vykdytojo pateikiamas pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantis kiekis siekia mažiau kaip 80 proc. pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartyje numatytas pajėgumus atitinkantis kiekis, tokiam pajėgumų vykdytoji perdavimo sistemos operatorius vienašališkai pajėgumų sutartyje nustato sumažintą, bandymu metu nustatytą, pajėgumus atitinkantį kiekį.“</p> <p>Grupės nuomone, Tvarkos aprašo projekto nurodytame punkte įvardinta vertinama pajėgumų kiekių riba (80 proc.) bei pajėgumų vykdytojams potencialiai taikytinos sankcijos turėtų sutapti su Tvarkos aprašo projekto 56 punkte nurodytais vertinamų pajėgumų kiekių bei susijusių sankcijų dydžiais. Atitinkamai prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	
25.	<p>„64. Bauda už pajėgumų užtikrinimo prievolės nevykdymą yra apskaičiuojama kaip skirtumas tarp pajėgumų sutartyje nustatyto pajėgumus atitinkančio kiekio ir pateikto pajėgumus atitinkančio kiekio, kuris yra dauginamas iš užtikrinimo prievolės nevykdymo valandą taikomo valandinio baudų dydžio, nurodyto Aprašo 65 punkte. Bauda už prievolės nevykdymą skaičiuojama ir gali būti taikoma nuo privalomos pajėgumų teikimo pradžios (po 8 valandų nuo perdavimo sistemos operatoriaus pranešimo apie kritinį sistemos įvykį).“</p> <p>Žr. komentarą Nr. 17.</p> <p>Prašome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą: „64. Bauda už pajėgumų užtikrinimo prievolės nevykdymą yra apskaičiuojama kaip skirtumas tarp pajėgumų sutartyje nustatyto pajėgumus atitinkančio kiekio ir pateikto pajėgumus atitinkančio kiekio, kuris yra dauginamas iš užtikrinimo prievolės nevykdymo valandą taikomo valandinio baudų dydžio, nurodyto Aprašo 65 punkte. Bauda už prievolės nevykdymą skaičiuojama ir gali būti taikoma nuo privalomos pajėgumų teikimo pradžios (po 168 valandų nuo perdavimo sistemos operatoriaus pranešimo apie kritinį sistemos įvykį).“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. atsakymą į Ignitis grupę pastabą Nr. 17.</p>
27.	<p>„65.2. maksimalus valandinis baudos dydis yra prilyginamas prarastos apkrovos vertei (angl. angl. VoLL – Value of Lost Load) Lietuvos Respublikoje.“</p> <p>Atkreipiame Energetikos ministerijos dėmesį, kad prarastos apkrovos vertės dydis bei šio rodiklio apskaičiavimo principai (pvz., metodologija ir pan.) nėra niekur apibrėžti. Atitinkamai pažymime, kad maksimalus valandinis baudos dydis būtų proporcingas jeigu jis būtų susietas su sąlygomis, kurios turi būti įgyvendintos siekiant paskelbti kritinį sistemos laikotarpį. Atitinkamai siūlome patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/943 2019 m. birželio 5 d. dėl elektros energijos vidaus rinkos 23 straipsnio 6 dalies a) papunktyje nurodyta, kad „ne vėliau kaip 2020 m. sausio 5 d. ENTSO-E pateikia ACER metodikos projektą, pagal kurią skaičiuojama prarastos apkrovos vertė“. Prarastos apkrovos vertės dydis bei šio rodiklio apskaičiavimo principai bus apibrėžti šioje metodikoje.</p>

	<p>Prašome pateikti paaiškinimą bei patikslinti Tvarkos aprašo projektą pagal pateiktą pastabą:</p> <p>„65.2. maksimalus valandinis baudos dydis yra prilyginamas elektros energijos biržos kainai nurodytai Aprašo 50.1 papunktyje, pritaikius koeficientą 1,5prarastos apkrovos vertei (angl. angl. VoLL – Value of Lost Load) Lietuvos Respublikoje.“</p>	
	<p>UAB „Ignitis gamyba“ 2020-07-07 Nr. SD-285</p>	
5.	<p>„8. Perdavimo sistemos operatorius kvalifikacinės atrankos metu, vadovaudamasis Pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų skaičiavimo metodika, apskaičiuoja pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinius pajėgumus bei pajėgumų aukciono vienetų ribinius pajėgumus. Apskaičiuodamas ribinius pajėgumus, perdavimo sistemos operatorius įvertina:</p> <p><...>“</p> <p>1. Atkreiptinas dėmesys, jog Projekte nėra pateikta „pajėgumų aukciono vienetų ribinių pajėgumų“ sąvoka, todėl prašome pateikti jos apibrėžtį.</p> <p>2. Taip pat pažymėtina, kad Projekto 8.1 ir 8.2 papunkčiuose pateikiamos taisyklės, kaip apskaičiuojami ribiniai pajėgumai, tačiau nėra nurodyta, kaip bus apskaičiuojami pajėgumų aukciono vienetų ribiniai pajėgumai ir kokią informaciją turės pateikti pajėgumų valdytojai.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>1. Tvarkos aprašo 5.6 papunktyje yra nurodoma sąvoka „pajėgumų aukciono vienetas“, o Tvarkos aprašo 5.2 papunktis reglamentuoja pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų sąvoką. Jungtinę sąvoką papildomai įtraukti nėra tikslinga.</p> <p>2. Pajėgumų aukciono vienetą sudarys pajėgumus užtikrinantys įrenginiai, kuriems bus skaičiuojami ribiniai pajėgumai. Sudarant pajėgumų aukciono vienetą, bus atsižvelgiama į tai, kokie yra nustatyti ribiniai pajėgumų aukciono vienetą sudarančių pajėgumus užtikrinančių įrenginių dydžiai. Pavyzdžiui, jeigu vieno pajėgumų aukciono vienetą sudarančio pajėgumus užtikrinančio įrenginio ribinis pajėgumas yra 5 MW, o kito pajėgumų aukciono vienetą sudarančio pajėgumus užtikrinančio įrenginio ribinis pajėgumas – 3 MW, tokiu atveju šio pajėgumų aukciono vieneto ribinis pajėgumas bus 8 MW.</p>
7.	<p>„19. Prievolių įvykdymo užtikrinimas (finansinė garantija ar finansinis laidavimas, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme) turi būti pateikiamas perdavimo sistemos operatoriui per Elektros energetikos įstatymo 70⁷ straipsnio 1 dalyje nustatytus terminus.“</p> <p>Siūlome nurodyti, kad prievolių vykdymo užtikrinimui būtų tinkamas ir piniginis užstatas, taip palengvinant pajėgumų valdytojams tiek užstato gavimą, tiek ir galimas išskaitas.</p> <p>Pakeisti Projekto 19 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„19. Prievolių įvykdymo užtikrinimas (finansinė garantija ar finansinis laidavimas, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme, arba piniginis užstatas) turi būti pateikiamas perdavimo sistemos operatoriui per Elektros energetikos įstatymo 70⁷ straipsnio 1 dalyje nustatytus terminus.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Prievolių įvykdymo užtikrinimo sąvoka apibrėžta Lietuvos elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 35³ dalyje.</p> <p>Perdavimo sistemos operatorius nenumato priimti piniginio užstato, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo.</p>

8.	<p>22. Pasiūlymai yra nedalomi ir pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis yra visa apimtimi priimamas arba atmetamas, nebent pajėgumų aukciono dalyvis pasiūlymo teikimo metu nurodo, kad pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis gali būti priimamas ne visa apimtimi. Pasiūlymas vertinimas ir priimamas arba atmetamas, perdavimo sistemos operatoriaus valdomoje pajėgumų aukcionų organizavimo informacinėje sistemoje vadovaujantis šiame skyriuje nustatytais pasiūlymų reikalavimais ir, jeigu pasiūlyme nurodytas pajėgumų kiekis yra nedalomas, – papildomai atsižvelgiama į pasiūlymo priėmimo visa apimtimi socioekonominės naudos vertinimą. Socioekonominės naudos vertinimas lemia pajėgumų aukciono dalyvio teikiamo nedalomo pasiūlymo priėmimo ir atmetimo sąlygas, kai pajėgumų aukciono dalyvio pateikto nedalomo pasiūlymo apimtis viršija paklausos kreivėje nurodytą įsigytiną pajėgumų apimtį. Nedalomas pasiūlymas (pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis) visa apimtimi priimamas, jei paklausos kreivė apibrėžiama pasiūlymo priėmimo visa apimtimi (atitinkamai didesnio energetikos sistemos patikimumo) teikiama socioekonominė vertė yra didesnė nei papildomos sąnaudos, patiriamos įsigyjant didesnę nei paklausos kreivė nurodomas pajėgumų kiekis.“</p> <p>Projekto 22 punkte nurodoma, kad pasiūlymai bus vertinami atliekant socioekonominės naudos vertinimą, bet nėra aišku kokiais principais, kriterijais ir prielaidomis tas vertinimas bus atliekamas. Siekdami aiškumo, siūlome detalizuoti socioekonominės naudos vertinimo procesą.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pastabą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 8.</p>
9.	<p>„26. Maksimali planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio, su kuriuo jį valdantis asmuo gali teikti pasiūlymą pajėgumų aukcione, įrengtoji galia yra 300 MW.“</p> <p>Prašome nurodyti, kokių pagrindų pasirinkta maksimali įrenginių galia. Ar tikslinga ją riboti? Pagal rinkos dalyvių teikiamus duomenis didesnės galios įrenginiai gali užtikrinti mažesnę santykinę investicijų poreikį galios vienetui. Siūlome koreguoti maksimalią galią iki 400 MW arba performuluoti punktą, kad būtų ribojama pasiūlymo galia, bet ne įrenginio galia.</p> <p>Pakeisti Projekto 26 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„26. Maksimali planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio, su kuriuo jį valdantis asmuo gali teikti pasiūlymą pajėgumų aukcione, įrengtoji galia yra 300 400 MW.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr.10</p>

	Arba „,26. ~~Maksimali planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio, su kuriuo jį valdantis asmuo gali teikti pasiūlymą pajėgumų aukcione, įrengtoji galia yra 300 MW. pajėgumų aukcione teikiamo pasiūlymo su planuojamu įrenginiu galia yra 300 MW.~~ “	
13.	<p>„31. Pateikti pasiūlymai atrenkant laimėtojus pajėgumų aukcione rikiuojami didėjančios kainos tvarka. Pajėgumų aukciono dalyviams pateikus pasiūlymus, kurių nurodyta pajėgumų kaina yra vienoda, pasiūlymai yra vertinami pagal Elektros energetikos įstatymo 70⁴ straipsnio 8 dalyje nurodytus kriterijus. Jeigu pasiūlymai sutampa po įvertinimo pagal Elektros energetikos įstatymo 70⁴ straipsnio 8 dalyje nurodytus kriterijus, pasiūlymai yra sugrupuojami pagal pasiūlymo pateikimo datą ir laiką pradedant nuo pateikto anksčiausiai. Jeigu pasiūlymas, kurio nurodytas ribinių pajėgumų kiekis gali būti priimamas ne visa apimtimi, turi būti priimamas ne visa apimtimi, kad nebūtų viršijama paklausos kreivėje nurodytą isigyтина pajėgumų apimtis, pasiūlymas priimamas ne visa apimtimi taikant 0,001 MW tikslumą.“</p> <p>Projekto 23, 24 ir 25 punktuose nurodyta, kokia informacija turės būti pateikta pasiūlymuose. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte nėra nurodyta, kokiam etape turės būti pateikta Elektros energetikos įstatymo 70⁴ straipsnio 8 dalyje nurodyta informacija, kuri bus vertinama pajėgumų aukciono dalyviams pateikus vienodos kainos pasiūlymus. Atsižvelgdami į tai ir siekdami aiškumo, prašome patikslinti Projektą.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 70⁴ straipsnio 8 dalyje nurodyta informacija turės būti teikiama kvalifikacinės atrankos metu. Tai yra numatoma reglamentuoti Tarybos tvirtinamuose Pajėgumų aukciono nuostatose.</p>
14.	<p>„33. Pajėgumų aukcionuose vykdomuose pirmiesiems dvejiems pajėgumų pateikimo laikotarpio metams visiems pajėgumų vykdytojams už pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančio elektros energijos kiekio pateikimą mokama jų pasiūlyme nurodyta kaina. Pajėgumų vykdytojui už pateikiamus pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį mokėtina suma yra apskaičiuojama pateikto pasiūlymo kainą už megavatą (MW) per metus padauginant iš nupirkto pajėgumus atitinkančio kiekio.“</p> <p>Už tą pačią teikiamą paslaugą taikoma kainodara neturėtų skirtis, todėl siūlome visiems pajėgumų vykdytojams visais laikotarpiais taikyti tą pačią kainodarą, mokant aukciono ribinę kainą. Jeigu į pasiūlymą nebus atsižvelgta, prašome pagrįsti skirtingos kainodaros taikymą.</p> <p>Pakeisti Projekto 33 punktą ir jį išdėstyti taip:</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Turint tikslą išvengti aukciono dalyvių nepagrįstų viršpelnių elektros energijos vartotojų sąskaita, t. y. optimizuoti Lietuvos pajėgumų mechanizmo sąnaudas, bei atsižvelgdami į labai koncentruotą Lietuvos rinkos struktūrą su keliais dideliais rinkos dalyviais, Tvarkos aprašo 33 punkte (jį patikslinant) siūlome, jog pajėgumų aukcionuose, vykdomuose pirmiesiems dvejiems pajėgumų pateikimo laikotarpio metams (2025 ir 2026 metams), visiems pajėgumų vykdytojams visą pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutarties galiojimo laiką už pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančio elektros energijos kiekio pateikimą mokama jų pasiūlyme nurodyta kaina.</p> <p>Ilgalaikėje perspektyvoje įžvelgiame, kad aukciono ribinę kainą sąlygoja optimalų rezultatą ir skaidrias kainas, kurios skatintų atsirasti naujiems rinkos dalyviams. Tačiau pirminiuose aukcionuose, tikslinga taikyti</p>

	<p>„33. Pajėgumų aukcionuose vykdomuose pirmiesiems dvejiems pajėgumų pateikimo laikotarpio metams visiems pajėgumų vykdytojams už pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančio elektros energijos kiekio pateikimą mokama jų pasiūlyme nurodyta aukciono ribinė kaina. Pajėgumų vykdytojui už pateikiamus pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį mokėtina suma yra apskaičiuojama pateikto pasiūlymo kainą už megavatą (MW) per metus padauginant iš nupirkto pajėgumus atitinkančio kiekio.“</p>	<p>pasiūlyme nurodytos kainos mokėjimus. Esant neaiškiai konkurencijai tarp dalyvių, tikėtinas atsargėsniis dalyvių požiūris, bei atsargėsniio dalyvio požiūrio formuojant pavedimų kainą. Mokant pasiūlyme nurodytas kainas būtų sąlygojamos mažesnės pajėgumų aukciono sąnaudos (ribojami gali viršpelniai), ir atitinkamai mažesnės sąnaudos elektros energijos vartotojams susijusios su pajėgumų mechanizmu.</p>
16.	<p>„43. Pajėgumų vykdytojas, kuris sudarė pajėgumų sutartį ir jo pajėgumų aukciono vienetas yra sudarytas iš naujų ar rekonstruojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių, išpareigoja per 12 mėnesių nuo pajėgumų aukcionų rezultatų paskelbimo pateikti perdavimo sistemos operatoriui dokumentus susijusius su pajėgumus užtikrinančių įrenginiais, patvirtinančius:</p> <p>43.1. ne mažiau kaip 10 proc. siekiančias patirtas finansines išlaidas, kurios skirtos naujam ar planuojamam pajėgumus užtikrinančiam įrenginiui;</p> <p>43.2. sudarytus investicinius kontraktus, kurių bendra vertė yra ne mažesnė nei 20 proc. visų finansinių išlaidų, planuotų pajėgumus užtikrinančiam įrenginiui.“</p> <p>1. EEĮ 2 straipsnio 35¹ dalyje yra nurodyta, jog planuojami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai – asmens nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomi elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginiai elektros sistemoje ir (ar) nepriklausomo elektros energijos paklausos telkėjo sutelkti įrenginiai, kuriuos iki pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios ketina rekonstruoti ar naujai įrengti, ar pastatyti pajėgumų aukciono dalyvis, iki kvalifikacinės atrankos pradžios dar neturintis veiklai reikiamų leidimų ir (ar) atestatų. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 36.1, 41, 43, 43.1, 44 ir 53.1 punktuose kalbama apie naujus įrenginius, kuriuos apima planuojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių sąvoka. Siūlytume visame Projekte vartoti vienodą reikšmę turinčias sąvokas.</p> <p>2. Siūlome padidinti laikotarpį iki 24 mėnesių, per kurį turi būti patirtos pirmos išlaidos ir pasirašyti kontraktai dėl rekonstruojamų ar planuojamų įrenginių. Rekonstrukcijos atveju vykdomi darbai ir su jais susiję pirkimai gali būti vykdomi ne iš karto po pajėgumų aukciono rezultatų paskelbimo, todėl per 12 mėnesių gali būti nepasiektas reikalaujamas deklaruoti finansinių išlaidų lygis. Naujų įrenginių statybos atveju dėl pajėgumų vykdytojams taikomų viešųjų pirkimų procedūrų trukmės taip pat gali būti nepasiektas reikalaujamas deklaruoti finansinių išlaidų lygis.</p> <p>1. Pakoreguoti Projektą pagal pateiktą pastabą.</p> <p>2. Pakeisti Projekto 43 punktą ir jį išdėstyti taip:</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Tvarkos aprašo 43 punktas panaikintas, kadangi Tvarkos aprašo 43.1 (buvęs 40.1.) papunktyje yra nurodytas tas pats dokumentų ir informacijos pateikimo principas.</p>

	<p>„43. Pajėgumų vykdytojas, kuris sudarė pajėgumų sutartį ir jo pajėgumų aukciono vienetas yra sudarytas iš naujų ar rekonstruojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių, įsipareigoja per 24 ±2 mėnesių nuo pajėgumų aukcionų rezultatų paskelbimo pateikti perdavimo sistemos operatoriui dokumentus susijusius su pajėgumus užtikrinančių įrenginiais, patvirtinančius: <...>“</p>	
18.	<p>„47. Pajėgumus užtikrinantis įrenginys per kiekvienus pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo metus gali ne ilgesnį kaip 240 valandų terminą, kuris suderinamas pajėgumų sutartyje nustatyta tvarka, neužtikrinti pajėgumų prievolės vykdymo, kai tai yra būtina siekiant užtikrinti pajėgumus užtikrinančio įrenginio tinkamą techninę būklę ir techninę priežiūrą pagal galiojančių norminių dokumentų reikalavimus.“</p> <p>Numatytas 240 valandų terminas skirtas tik įrenginio techninės būklės palaikymui ir techninei priežiūrai. Visų įrenginių eksploatavimo metu būna didesnės apimties remonto ir priežiūros darbai, kurių trukmė gali viršyti 240 valandų terminą. Nauji įrenginiai, jei jie bus naudojami ir komercinei veiklai ar sisteminei paslaugoms teikti, negalės užtikrinti prievolių vykdymo visus 12 metų su leistinu tik 240 valandų terminu per metus.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pateiktą pastabą. Siūlome numatyti galimybę neužtikrinti pajėgumų prievolės vykdymo ir ilgesniam laikotarpiui pagal įrenginių technologinius reikalavimus kelių metų laikotarpyje.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įprastoje praktikoje 240 valandų terminas per metus yra pakankamas užtikrinti pajėgumus užtikrinančio įrenginio tinkamą techninę būklę ir techninę priežiūrą pagal galiojančių norminių dokumentų reikalavimus. Esant situacijai, kuomet pajėgumų vykdytojas negalės vykdyti savo įsipareigojimų, jis galės pajėgumų užtikrinimo prievolę perleisti kitam asmeniui Pajėgumų aukcionų nuostatuose nustatyta tvarka.</p>
19.	<p>„51. Perdavimo sistemos operatorius informuoja pajėgumų vykdytojus apie kritinį sistemos laikotarpį pajėgumų sutartyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 8 valandoms iki kritinio sistemos įvykio laikotarpio pradžios. Perdavimo sistemos operatoriui paskelbus apie kritinį sistemos laikotarpį, pajėgumų vykdytojas privalo užtikrinti pajėgumus užtikrinančių įrenginių, kuriais pajėgumų vykdytojas ketina pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį, parengtį iki kritinio sistemos laikotarpio pradžios.“</p> <p>Siūlome papildyti punktą detalizuojant, kaip numatomas atsiskaitymas su pajėgumų vykdytojais už įrenginių faktiškai pagamintą elektros energijos kiekį. Prašome detalizuoti, koks numatomas elektros energijos kainos nustatymo modelis.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo koncepcijoje numatoma, jog pajėgumų aukciono dalyviai (bei pajėgumų vykdytojais) elektros rinkoje veikia savo nuožiūra. Paskelbdamas kritinį sistemos laikotarpį perdavimo sistemos operatorius siunčia signalą, jog nuo kritinio sistemos laikotarpio pradžios bus tikrinama, ar pajėgumų vykdytojais veikė elektros energetikos sistemoje (tiekė) ir ar buvo pasirengę teikti aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį (pavyzdžiui, pateikti balansavimo elektros energijos pasiūlymai), kaip tai yra detalizuota Tvarkos apraše.</p>
20.	<p>„53.3. atlikti pajėgumus užtikrinančio įrenginio bandymą ir pateikti dokumentus ir (ar) informaciją, pagrindžiančią pajėgumų vykdytojo gebėjimą ne vėliau nei per 8 valandas nuo pajėgumus užtikrinančio įrenginio aktyvavimo perdavimo sistemos operatoriaus nurodymu pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Galimas bandymų skaičius yra vienas kartas. Vienas kartas laikomas pakankamu skaičiumi pasiekti maksimalią galią pagal Tvarkos aprašo 56 punkte (buvusiame 54 punkte) nurodytas bandymo sąlygas.</p>

	<p>Siūlome nurodyti, koks galimas bandymų skaičius. Siūlome neriboti bandymų skaičiaus kiekio, nes nei vienas įrenginys neturi 100 proc. prieinamumo ar patikimumo rodiklio.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	
23.	<p>„63. Pajėgumų vykdytojai, kurie sudaro pajėgumų sutartį, tačiau nevykdo įpareigojimo pateikti pajėgumų aukcione laimėtą ir pajėgumų sutartyje nustatytą pajėgumus atitinkantį kiekį, netenka teisės į mokėjimus ar mokėjimų dalį, proporcingą nepateiktus pajėgumus atitinkančiam kiekiui, ir turi sumokėti nepateiktiems pajėgumams proporcingą baudą.“</p> <p>Siūlome papildyti punktą numatant galimybę, pagal metinius su Perdavimo sistemų operatoriumi suderintus planus, nevykdyti pajėgumų užtikrinimo prievolės už tai negaunant proporcingų mokėjimų, bet išvengiant baudos. Įrenginiams turės būti atliekami planiniai remontai, kurių trukmė ilgesnė nei leidžiama 240 valandų, bet trumpesnė nei 1 metai. Siekdami užtikrinti prievolių įvykdymą ir išvengti baudų, pajėgumų vykdytojai turės įrengti rezervinius įrenginius arba iki 1 metų neteikti pajėgumų, o tai sąlygos perteklinių galių įrengimo poreikį šalyje arba reikiamas galias teks įsigyti iš užsienio tiekėjų.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. atsakymą į „Ignitis gamyba“ pastabą Nr. 18.</p>
25.	<p>„65.2. maksimalus valandinis baudos dydis yra prilyginamas prarastos apkrovos vertei (angl. angl. VoLL – Value of Lost Load) Lietuvos Respublikoje.“</p> <p>Prašome nurodyti, kokiame teisės akte yra reglamentuotas prarastos apkrovos vertės dydis bei šio rodiklio apskaičiavimo principai. Atitinkamai, siekdami aiškumo, prašome pakoreguoti Projektą aiškiai nurodant kokio teisės akto pagrindu šis dydis bus apskaičiuojamas, kur bei kieno skelbiamas.</p> <p>Pakoreguoti Projektą pagal pateiktą pastabą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 27.</p>
	<p>Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 2020-07-07 raštas Nr. R2-(RPS)-3957</p>	
1.	<p>1. Siekiant aiškumo siūlome svarstyti galimybę, ar Projekte būtų tikslinga įtvirtinti gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – SGD) kaštų vertinimą reglamentuojančias nuostatas. Paminėtina, kad šiuo metu savo esme analogiškos SGD kaštų vertinimo tvarką nustatančios nuostatos, taikomos organizuojant tretinio aktyviosios galios rezervu aukcioną, numatytos Elektros tinklų naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-116 „Dėl</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pajėgumų užtikrinimo mechanizmas yra technologiškai neutralus, nes jį įgyvendinant galės dalyvauti ne tik elektros energijos gamybos, bet ir kaupimo ir nepriklausomų elektros energijos paklausos telkėjų valdomi įrenginiai, bus panaudojami ne tik esami elektros įrenginiai, bet ir būsimi įrenginiai, neapsiribojant tik viena technologijos rūšimi ar vienu pajėgumų teikimo būdu,</p>

	<p>Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Tinklų taisyklės), 33^{1.5} papunktyje, t. y. elektros energijos gamintojai tretiniame aktyviosios galios rezervo aukcione konkuruoja visais kaštais, išskyrus SGD kaštus. Taip pat Tinklų taisyklių 33^{1.6} papunktyje nustatyta, kad SGD kaštai į sisteminių paslaugų kainą įtraukiami pagal tretinio aktyviosios galios rezervo aukcioną laimėjusių tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų teikėjų šiai paslaugai teikti naudojamų įrenginių bendrą instaliuotą galią. Taip pat reiktų įvertinti, ar tokios bei analogiškos priemonės galėtų būti taikomos atsižvelgus į šiuo metu derinamą valstybės pagalbos schemą dėl pajėgumų rinkos.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, siūlome įvertinti, ar būtų galima numatyti Projekte SGD kaštų kompensavimo mechanizmą, kuris sudarytų lygiavertes konkurencines sąlygas Lietuvos elektros energijos gamintojams, naudojančioms gamtines dujas, dalyvauti Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo aukcionuose.</p>	<p>Gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – SGD) sąnaudos gamintojai galės pasidengti per rinkos mechanizmus arba šios sąnaudos gamtines dujas naudojančioms gamintojams galės būti kompensuojamos atskirai ir (ar) konkretus SGD kompensavimo modelis bus pasirinktas rengiant kitus įgyvendinamuosius Elektros energetikos įstatymo teisės aktus.</p> <p>Nuspręsta dėl SGD kaštų papildyti Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinojo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1354 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinojo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei įvertinti Elektros tinklų naudojimo taisyklių, patvirtintų Energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo poreikį. Nuostatos bus peržiūrimos ir prireikus pakeitimai įtvirtinti iki pajėgumų aukcionų pradžios.</p>
3.	<p>Projekto 26 punkte numatyta, kad maksimali planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio, su kuriuo jį valdantis asmuo gali teikti pasiūlymą pajėgumų aukcione, įrengtoji galia yra 300 MW, bei Projekto 27 punkte numatyta, kad sutelktame pasiūlyme nurodytas ribinių pajėgumų kiekis negali būti didesnis kaip 25 MW. Teikiant sutelktą pasiūlymą, kiekvieno atskiro esamo ar planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio ribinė galia negali būti didesnė kaip 5 MW.</p> <p>Pirmiausia pažymėtina, kad vadovaujantis Projekto 26 punktu Pajėgumų mechanizmo aukcione net negalėtų dalyvauti įrenginys, kurio įrengtoji galia yra didesnė nei 300 MW, nepriklausomai nuo pasiūlyme nurodytos galios apimtys, todėl turėtų būti vertinama ne įrenginio įrengtoji galia, bet maksimalus pasiūlyme nurodomas ribinių pajėgumų kiekis.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad bet kokie ribojimai, kuriuose pasirinkta minimali ar maksimali paslaugų teikimo apimtis (MW), turėtų būti plačiau paaiškinti, t. y. kuo remiantis įvedami tokie įėjimo į Pajėgumų mechanizmo rinką barjerai bei kokias rizikas tokiu sprendimu siekiama suvaldyti. Pažymėtina, kad šiuo metu Tinklų taisyklėse nėra nustatyti maksimalios galios ribojimai teikiant sistemines paslaugas, taip pat perdavimo sistemos operatoriui organizuojamuose antrinio ir tretinio aktyviosios galios rezervo aukcionuose gali dalyvauti ir sistemines paslaugas perdavimo sistemos operatoriui patikimai teikti ir didesnės nei 300 MW įrengtosios galios įrenginiai.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsižvelgiant į „Litgrid“ AB pateiktus papildomus paaiškinimus ir pagrindimus, Tvarkos aprašas patikslintas, išbraukiant nuostatas maksimalus planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio dydžio (300 MW).</p> <p>Tvarkos aprašo 27 punkte taikomi apribojimai sutelktiems pajėgumams buvo nustatyti atsižvelgiant kitų šalių praktiką. Pavyzdžiui, Lenkijos Respublikoje yra numatyta, jog planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius valdantiems asmenims, teikiant jungtinį pasiūlymą, negalima viršyti 50 MW maksimalios planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio įrengtosios galios, kai kiekvienas pajėgumų aukciono vienetą sudarantis pajėgumus užtikrinančio įrenginys negali viršyti 10 MW maksimalios įrengtosios galios. Dėl ženkiai mažesnės Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos, buvo apsispręsta pasiūlyti mažesnius dydžius, taikomus pajėgumus užtikrinančių įrenginių maksimaliai įrengtajai galiai, nei yra kitų valstybių narių pajėgumų užtikrinimo mechanizmų atveju (pavyzdžiui, Belgijos Karalystės).</p>
5.	<p>Pažymėtina, kad pagal 2017 m. lapkričio 23 d. Europos Komisijos reglamento (ES) 2017/2195, kuriuo nustatomos elektros energijos balansavimo gairės (toliau – Balansavimo gairės), 53 straipsnį nuo 2025 m. Lietuvoje planuojamas įgyvendinti 15 min. atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis. Atitinkamai prekybos laikotarpis taip pat bus 15 min. Todėl naudoti „valandą“ kaip atskaitinį dydį nuo 2025 m. taip pat bus</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymas (konkrečiai - pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkančio elektros energijos kiekio per kritinį sistemos laikotarpį Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai pateikimas) nėra susijęs su elektros energijos pateikimu per</p>

	nereprezentatyvu. Atsižvelgdami į tai, ir siekdami harmonizuoti pajėgumų rinkoje taikomus prekybos laikotarpius su kitose rinkose taikomais prekybos laikotarpiais, siūlome patikslinti Projekto 53 punktą ir jame įtvirtinti, kad pajėgumai teikiami ne trumpesniam kaip atsiskaitymo už disbalansą ar prekybos laikotarpiui.	rinkos laiko vieneta, o su parengtimi teikti elektros energiją esant kritiniam įvykiui Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje. Tvarkos aprašo 55 (buvęs 53) punkte numatytas „valandos“ terminas susijęs su pagrindimu gebėjimo nepertraukiamai, ne trumpesniam bent vienos valandos laikotarpiui, pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį kiekį.
6.	<p>Projekto 65 punkto nuostata, kad <i>baudų dydis yra nustatomas atsižvelgiant į vidutinę balansavimo energijos kainą kritinio sistemos įvykio valandą, taikant valandinio baudų minimalų ir maksimalų dydžius</i> – nėra konkreti, nes nėra apibrėžiama, kaip konkrečiai balansavimo energijos kaina yra naudojama siekiant nustatyti baudos dydį. Pagal pateiktus dydžius suponuojama, kad minimali vertė lygi 345 Eur/MWh. Tai reiškia, kad balansavimo energijos kaina būtų taikoma tik tada, kai jos vertė svyruoja nuo šios vertės iki vertės, nustatytos pagal prarastos apkrovos vertę (angl. <i>Value of Lost Load</i>, toliau – VOLL). Pažymėtina, kad pagal Balansavimo gairių 53 straipsnį numatyta, kad bus įgyvendintas 15 min. atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis. Atitinkamai prekybos laikotarpis taip pat bus 15 min. Todėl naudoti „valandą“ kaip atskaitinį dydį nuo 2025 m. bus nereprezentatyvu.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nėra numatytas VOLL vertės skaičiavimo principas ir vertės nustatymas. Atsižvelgdami į tai, siūlome patikslinti Projekto 64 ir 65 punktus, nustatant konkretesnį skaičiavimo principą, kuriame būtų nurodyta, kad ne „atsižvelgiant“, o „taikant“ vidutinę balansavimo energijos kainą, kuri buvo susiformavusi atitinkamą atsiskaitymo už disbalansą ar (ar) prekybos laikotarpį, bei numatyti, kad perdavimo sistemos operatorius būtų atsakingas už VOLL vertės apskaičiavimą, ir viešai skelbtų šią vertę Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo informaciniame pakete</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Dėl 15 min. atsiskaitymo už disbalanso laikotarpį – žr. atsakymą į VERT pastabą Nr. 5.</p> <p>Atsižvelgiant į papildomai įvykusią diskusiją tarp Energetikos ministerijos ir VERT, nutarta Tvarkos aprašo netikslinti, o prarastos apkrovos vertės (angl. <i>Value of Lost Load</i>, toliau – VOLL) apskaičiavimo ir (ar) paskelbimo nuostatos bus reglamentuojamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo įstatymo projekte, kurio pakeitimas atliekamas dėl Švarios energetikos paketo perkėlimo į nacionalinę teisę.</p> <p>Planuojama, kad ši vertė viešai bus skelbiama ir Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo informaciniame pakete.</p> <p>Papildomai žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 27.</p>
	Teisingumo ministerija 2020-07- 13 raštas Nr. (1.6E) 2T-1055	
4.	Nėra aišku, kokią pajėgumų aukcionų organizavimo <i>informacinę sistemą</i> siekiama nurodyti Aprašo projekto 9, 22, 36, 57 p. (ar neturėtų būti visi su aukcionais susiję duomenys kaupiami EEĮ 2 str. 30 ⁶ d. nurodytame <i>pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registre</i> (tai perdavimo sistemos operatoriaus valdoma duomenų bazė, kurioje kaupiama ir tvarkoma informacija apie kvalifikacinių atrankų ir pajėgumų aukcionų rezultatus, pajėgumų aukcionų dalyvius ir jų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomus ir (ar) sutelktus esamus ir (ar) planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius, taip pat pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdytojų sudarytus susitarimus dėl pajėgumų užtikrinimo prievolės perleidimo).	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registras yra pajėgumų aukcionų organizavimo informacinės sistemos dalis.</p>
8.	Atsižvelgiant į EEĮ 70 ⁵ str. 5 d. nuostatas, pagal kurias jeigu pajėgumų vykdytojas, sudaręs pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartį, nevykdo įpareigojimo pateikti pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartyje nustatytus pajėgumus, perdavimo sistemos operatorius nutraukia mokėjimus ar mokėjimų dalį, proporcingą	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Patikslintas Tvarkos aprašo 65 (buvęs 63) punktas siekiant įgyvendinti EEĮ 70⁵ straipsnio 5 dalies nuostatą:</p> <p>„65. Pajėgumų vykdytojai, kurie sudaro pajėgumų sutartį, tačiau nevykdo įpareigojimo pateikti pajėgumų aukcione laimėtą ir pajėgumų sutartyje</p>

	nepateiktiems pajėgumams, manome, kad Aprašo projekto 63 p. nuostatų būtų galima atsisakyti.	nustatytą pajėgumus atitinkantį kiekį, turi sumokėti baudą, kuri pajėgumų vykdytojui pritaikoma netenkančią teisės į mokėjimus ar mokėjimų dalį, proporcingą nepateiktiems pajėgumams.“
9.	Siekiant aiškumo, siūlytina įvertinti Aprašo projekto 65.2 p. tikslinimo galimybę, atskleidžiant prarastos apkrovos vertės apskaičiavimo/nustatymo tvarką.	Neatsižvelgta Žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 27.
	Orlen Lietuva 2020-07-10 Nr. D2(2.2-1)-2004	
8.	<p><i>Dėl Projekto V skyriaus</i></p> <p>Neaišku, kaip praktikoje atskirti atvejus, kada yra rekonstrukcija, o kada naujo įrenginio įrengimas, todėl nėra iki galo aiškus Projekto 36.2 ir 36.3 p. taikymas. Pavyzdžiui, jei esamus pajėgumus (pajėgumų vienetą) sudaro termofikacinėje elektrinėje įrengtas garo katilas ir garo turbina, tačiau nusprendžiama visiškai keisti technologiją į, pavyzdžiui, dujų turbiną. Ar šiuo atveju tai laikoma rekonstrukcija ar įrengimu?</p> <p>Projekto 43 p. Pastebime, kad pirmaisiais metais atliekami tik planavimo ir projektavimo darbai, medžiagų ar įrangos užsakymas nebus galimas. Todėl tokio dydžio išlaidos pirmaisiais ir antraisiais metais, labai tikėtina, nebūtų pasiektos. Atitinkamai, manome, kad reikalavimas patirti 10 % išlaidų per 12 mėnesių ir 20 % išlaidų per 24 mėnesius neatspindi tokio pobūdžio investicinių projektų vykdymo praktikos.</p> <p>Trūksta aiškumo, koks yra kapitalo investicinių sąnaudų ribos kriterijaus turinys, nors jam Projektu suteikiama itin didelė reikšmė.</p> <p>Projekto 47 p. 240 val. laikotarpis yra pakankamai nedidelis, ypač kai kalbama apie įrangos kapitalinį remontą. Tikslinga būtų numatyti galimybę ilgesniems remontams, bent jau kapitalinių sustojimų metu (numatant kartą per 4 ar 5 metus). Kartu, nėra iki galo aišku ar nurodytą 240 vai. laikotarpį bus galima pasirinkti, ar jis bus tiksliai nurodomas PSO?</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Apie projekto investicijų pagrindimą per atitinkamą laikotarpį žr. atsakymą į „Ignitis grupė“ pastabą Nr. 16</p> <p>Dėl siūlomo nustatyti 240 valandų termino per metus žr. atsakymą į „Ignitis gamyba“ pastabą Nr. 18</p> <p>Dėl kapitalo investicijų – žr. atsakymą į VERT pastabą Nr.2 (atsižvelgta)</p>
9.	<p><i>Dėl Projekto VI skyriaus</i></p> <p>Pažymėtina, kad Reglamento 22 str. 3 d. c p. ir EEĮ 70⁶ str. numatyta, kad pajėgumų teikėjai gali perleisti pajėgumo pareigas vieni kitiems.</p> <p>Projekte ši galimybė nėra detalizuota. Manytina, kad tokia galimybė turėtų būti aptarta būtent Projekte. Ypač aktualu detalizuoti atvejus, kai pareiga yra perleidžiama pajėgumų pateikimo laikotarpio metu, kai, pvz., esant nenumatytoms aplinkybėms pareigos vykdytojas galėtų trumpam laikotarpiui perleisti savo pareigą kitam subjektui ir tokiu būdu užtikrinti tokį patį sistemos patikimumo lygį ir kartu apsaugoti nuo neproporcingų sankcijų.</p> <p>Bendrovė viliasi, kad šis Projekto derinimo etapas nėra galutinis, ir bus sudarytos sąlygos teikti papildomus komentarus ir pasiūlymus po viešo visų su pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimu susijusių teisės aktų projektų pristatymo.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pajėgumų užtikrinimo prievolės perleidimo sąlygos ir atvejai bus reglamentuoti Tarybos tvirtinamuose Pajėgumų aukcionų nuostatuose. Su projektu galima susipažinti https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/e6850972bd1611ea8ce2ed36ff276742?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=6aa720ed-aa0b-4d8c-a244-65d7247a9445</p>